

Modeling overvleugelt sampling

De virtuele piano-zonder-samples Pianoteq wordt steeds volwassener. Vanaf versie 3 is er ook een Pro-versie en er zijn inmiddels verschillende add-ons verkrijgbaar.

door Eppo Schaap > epo@interface.nl

Pianoteq van het Franse Modart is – anders dan de meeste virtuele piano's – niet gebaseerd op een collectie samples van een echte vleugel of piano, maar bootst deze klanken aan de hand van een computermodel zo goed mogelijk na. Dit

heeft voor- en nadelen. Het belangrijkste voordeel is dat het programma compact is (20MB), snel opstart en er niet ettelijke gigabytes aan samples hoeven te worden geïnstalleerd. Een ander voordeel is het feit dat de klank van een fysisch model veel diepgaander kan worden beïnvloed dan die van samples. Pianoteq kan ook heel andere instrumenten

produceren dan akoestische piano's. Een mogelijk nadeel is dat de processor van de computer harder moet werken, doordat de klank echt realtime wordt berekend, maar bij Pianoteq valt die belasting enorm mee. Wanneer ik wild tekeering op de toetsen met ingetrapt sustainpedaal, kwam mijn Intel E-6600 dualcore met Windows XP niet

Commerciële en gratis uitbreidingen

Standaard wordt Pianoteq geleverd met twee akoestische pianomodellen (en een aantal presets). Inmiddels zijn er ook drie commerciële uitbreidingssets beschikbaar. Met het uitbreidingspakket Electric Pianos voeg je de Rhody en Wurlie toe, waarbij je zelf mag raden naar welke piano's in de real world deze zijn gemodeld. De uitbreiding YC5 is gebaseerd op een Yamaha concertvleugel die door veel pop- en rockmuzikanten op het podium wordt gebruikt. Vibes voegt tot slot twee versies van een vibrafoon toe: één

met harde en één met zachte mallets bespeeld. Daarnaast kunnen geregistreerde Pianoteq-gebruikers enkele gratis toevoegingen aan het programma downloaden. Zo zijn er modellen van historische piano's, waaronder verschillende hammerklavieren, maar ook modellen van klavecimbels, een cembalo (veel gebruikt in zigeunermuziek), een carillon en *last but not least* een Yamaha CP80. Bovendien vind je in de FXP-corner op de website nieuwe presets die met de bijgeleverde modellen zijn gemaakt.

verder dan 30% belasting. Bovendien kunnen moderne virtuele samplingpiano's met vele sampling layers een computer ook behoorlijk laten zweten.

Warmer

Modart introduceerde eind vorig jaar versie 3.5, die voor bestaande Pianoteq-gebruikers als gratis upgrade beschikbaar is. De nieuwe versie bevat als belangrijkste nieuws een extra pianomodel dat warmer klinkt, en daardoor in mijn oren overtuigender. Niet alleen het nieuwe model draagt bij aan overtuigendere klank, ook de nieuwe functie waarmee je maximaal vijf virtuele microfoons rondom de piano kunt plaatsen, zorgt voor extra realisme. Voor deze functie is een apart venster gemaakt waarin je met de muis de microfoons op de gewenste plek kunt zetten. Met twee microfoons kun je al veel verschillende kleuren en ambiances krijgen.

De modus Binaural creëert een virtueel hoofd met hoofdtelefoon dat je ook overal in, om en zelfs onder de piano kunt plaatsen voor verschillende luisterervaringen. Dit werkt heel effectief! Je kunt Pianoteq hiermee ook op verschillende plaatsen in een mix plaatsen of kiezen tussen close miking en ambiance miking, of een tussenvorm. Ook kun je snel de klankkleur zoeken die je aanspreekt. Op Interface Xtra kun je voorbeelden beluisteren van dezelfde pianoklank met verschillende microfoon- en Binaural-instellingen.

Pianoteq Pro

Sinds de komst van Pianoteq 3 is voor een meerprijs van € 150,- Pianoteq Pro verkrijgbaar. In de Pro-versie kun je per toets alle parameters instellen die in de standaardversie alleen globaal voor het hele instrument kunnen worden ingesteld. In het scherm Note Edit krijgt elke toets een eigen schuifregelaar. Bij de standaardversie van Pianoteq kan dit alleen voor volume en tuning, bij Pro dus voor alle parameters. Dit lijkt monnikenwerk, maar gelukkig zijn er functies waarmee je in Note Edit gemakkelijk grotere groepen gericht kunt aanpassen en 'kneden', zodat het instellen comfortabel verloopt. Vooral met de random-functie (elke toets krijgt gedoseerd een andere waarde) kun je snel realistische situaties simuleren, zoals een valse piano waarbij niet iedere toets even vals is (of waarvan er slechts een paar vals zijn), of een ongelijkmatig spelende piano. Verder kun je in Note Edit van de Pro-versie splits maken, waarbij de ene helft van het klavier een totaal andere klank krijgt dan de andere.

De klanken en de pianomodellen in de Pro-versie zijn niet anders dan in Standard; je

SPECIFICATIES

- standalone en vst/au/rta's plug-in
- gemodelde vleugelpiano met sympathetic resonance, string length, duplex scale, damper position, repedaling, halfpedaal, ander timbre na tweede aanslag, release velocity
- 4 pedalen voor sustain (ook half), sostenuto, harmonic (staccato spelen met resonantie van sustainpedaal), una corda (soft pedal)
- vleugelklep kan in verschillende standen worden gezet
- verschillende actiegeluiden over het klavier
- variabele microfoonpositie tot maximaal 5 microfoons
- effecten: grafische equalizer, velocity curve, volume, dynamiek dosering, reverb, action-instellingen, limiter, tremolo

INFO

- **Prijzen excl.:**
 - Pianoteq 3.5 Standard € 239,-
 - Upgrade naar Pro € 150,-
 - YP5 Rock Piano add-on € 29,-
 - Electric pianos add-on € 49,-
 - Vibes add-on € 49,-
- **Distributie:** Sonic8 Benelux tel. +32 487 555501
- **Internet:** www.sonic8.eu, www.pianoteq.com

hebt alleen meer instelmogelijkheden. Een preset die op deze manier in de Pro-versie is gemaakt, zal in de Standard-versie identiek klinken. Als er Pro-presets in de FXP-corner op de website van Modart beschikbaar komen, zijn deze dus ook te gebruiken voor Standard-gebruikers. De Pro-versie is dus vooral aan te raden voor controlfreaks die ver willen gaan in het minutieus vormgeven van hun eigen piano, want ook in de Standard-versie is al heel wat in te stellen.

Overtuigend akoestisch

De klank van een akoestische piano is altijd erg persoonlijk, maar in mijn oren heeft Pianoteq een zeer overtuigende akoestische pianoklank, die ook duidelijk is verbeterd ten opzichte van vorige versies. Deze piano overtuigt zelfs als je hem als solo-instrument gebruikt.

Deze piano overtuigt zelfs als je hem als solo-instrument gebruikt

De drie commerciële add-ons (zie kader) zijn een goede aanvulling. De YP5 Rock vleugel sprak mij het meest aan: hij heeft lekker veel body en klinkt ook in het hoog stevig – iets wat bij virtuele piano's altijd een kritiek punt blijft, en een punt waarop ook de andere modellen van Pianoteq iets minder goed scoren. De vibrafoons klinken levensecht, een kenmerkend eigenschap van modeling-instrumenten. Je hoort gewoon dat er veel meer gebeurt dan het afspelen van een sample. Rhody voegt een analog klinkende Rhodes toe voor het stevige werk. Om er mooie belletjes uit te krijgen, moet je wat werk verzetten met de spectrum editor. Wurlie klinkt lekker helder (soms iets te) en is ook zeer bruikbaar.

Het niveau van de gratis add-ons (zie wederom kader) is behoorlijk stabiel. Aanraders zijn de klavecimbels, het carillon en de cembalo. De CP80 komt weliswaar aardig in de richting, maar ik heb wel eens beter gehoord.

Eenklisklanken

De toets die mij misschien nog wel het meest heeft geïntrigeerd in de interface is Random. Hiermee genereert Pianoteq met één druk op de knop nieuwe klanken. Vrijwel alle klanken die ik met deze knop heb gemaakt, waren goed bruikbaar. Er ontstaan hiermee niet-bestaande instrumenten die wel een akoestische en levendige klank hebben. Dit is een ideale functie om je te onderscheiden, zeker als je niet van eenheidsworst houdt. Op Interface Xtra vind je voorbeelden van deze 'eenklisklanken'.

Conclusie

Pianoteq 3.5 is een duidelijke stap vooruit in de ontwikkeling van Pianoteq en laat het programma natuurlijker klinken dan zijn voorganger. De voordelen van modeling zijn duidelijk: een compact programma dat snel start en waarmee de klank veel verder kan worden beïnvloed dan bij toepassingen die op samples zijn gebaseerd. De Pro-versie biedt daarbij een nog grotere invloed op de klank per toets, maar is niet goedkoop in vergelijking met de extra functies die je krijgt. De elektrische piano's, vibrafoons en rockvleugel zijn een welkome aanvulling, maar zouden gezien de totaalprijs van het programma beter kunnen worden meegeleverd of in de Pro-versie kunnen worden verwerkt. ■

HET OORDEEL

- goede pianoklank
- vrije microfoonplaatsing
- eigen geluid mogelijk door flexibele klankvorming
- bescheiden cpu-gebruik en geen samples
- geen upright pianomodel
- de beste piano als add-on
- upgrade naar Pro is prijzig

Fysisch realisme

Pianoteq reageert in veel opzichten als een echte piano. Het volgende werkt bijvoorbeeld lang niet bij alle samplingpiano's: sla in het midden zo zacht mogelijk een akkoord aan (je hoort niet of nauwelijks geluid) en speel daarna kort en krachtig een noot ergens anders op het klavier, bij voorkeur een geoctaveerde noot uit het aangeslagen akkoord. Bij een akoestische piano gaan dan één of meer van de snaren van het akkoord in het midden zacht meetrillen (omdat de dempers van deze snaren af zijn). Pianoteq doet dat net zo. Dat komt omdat de sympathetic resonance (het meetrillen van open snaren door andere acties) niet door één globale 'galm'-sample wordt geproduceerd, zoals bij veel virtuele samplingpiano's, maar steeds wordt berekend naar aanleiding van de werkelijke situatie.

